

Biodiversiteit op de kinderboerderij

> Ruud Oosterhof, teamleider NME Amstelveen

Kinderboerderijen zijn vaak een groene oase in woonwijken. Daarnaast hebben ze een diversiteit aan diersoorten waardoor ze aantrekkelijk zijn voor bezoekers. (Groot)ouders nemen hun (klein)kinderen mee naar een kinderboerderij om ze kennis te laten maken met de verscheidenheid aan diersoorten, te leren over het gedrag van de verschillende soorten enz. Maar kinderboerderijen kunnen zoveel meer zijn! En tegelijkertijd aansluiten bij doelstellingen van het gemeentebestuur, vaak de eigenaar of geldschieter van de boerderij.

Lokale biodiversiteit

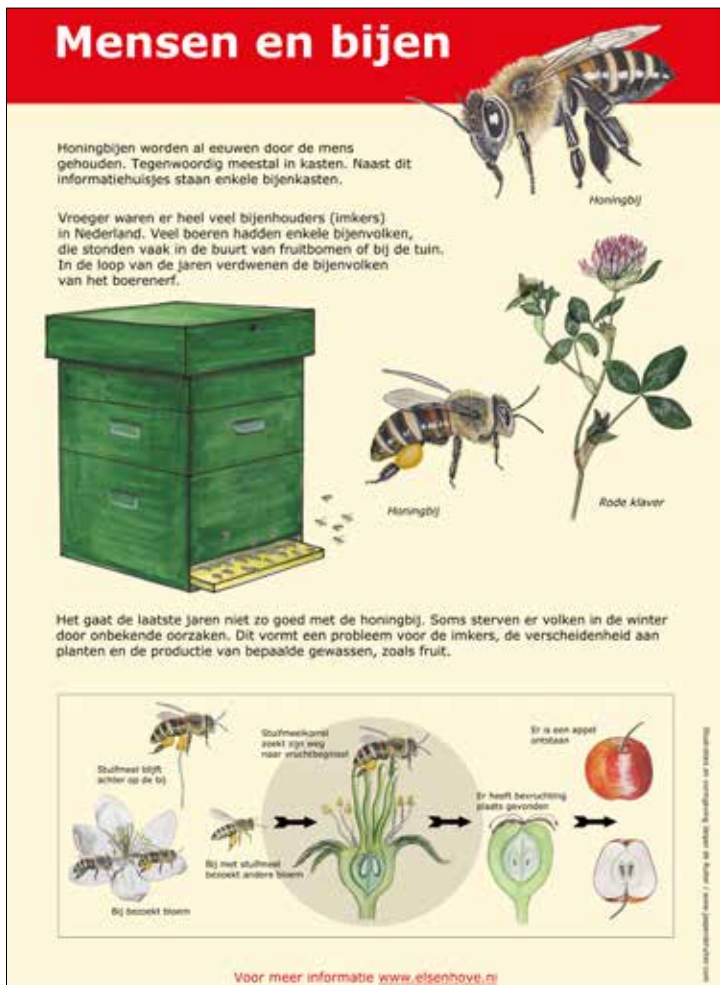
Rijksoverheid, provincies maar ook gemeenten hebben een opdracht om de teruggang in biodiversiteit (de verscheidenheid aan planten en dieren) te stoppen en inspanningen te plegen om de biodiversiteit juist te laten toenemen. Natuurlijk kunnen gemeenten dat nastreven op eigen gemeentegrond, maar ook het stimuleren van de inzet van inwoners en lokale bedrijven is een optie.

Deze inzet kan er uit bestaan dat lokale natuur- en milieugroepen worden ondersteund, maar ook bewoners en bedrijven kunnen gestimuleerd worden om hun tuin of terrein vogel- en vlindervriendelijker te maken.

Informatie op de kinderboerderij

Dé plek om informatie over biodiversiteit te geven is de lokale kinderboerderij. Hier komen grote groepen bewoners, bijna altijd geïnteresseerd in natuur, als (groot) ouder, als inwoner, ondernemer, werknemer, vrijwilliger bij het IVN enz. Bij een bezoek aan de boerderij staan ze open voor informatie over of om te leren over diversiteit. Ze voelen en ervaren het belang van de natuur om hen heen en willen dit overbrengen op hun (klein)kinderen. Voeg daarbij de groene oase die een kinderboerderij vaak al is en het is duidelijk dat de kinderboerderij goud in handen heeft en hierin samen kan optrekken met het lokale bestuur.

Mensen en bijen

Honingbijen worden al eeuwen door de mens gehouden. Tegenwoordig meestal in kasten. Naast dit informatiehuisjes staan enkele bijenkasten.

Vroeger waren er heel veel bijenhouders (Imkers) in Nederland. Veel boeren hadden enkele bijenvolken, die stonden vaak in de buurt van fruitbomen of bij de tuin. In de loop van de jaren verdwenen de bijenvolken van het boeren erf.

Honingbij

Honingbij

Rode klaver

Het gaat de laatste jaren niet zo goed met de honingbij. Soms sterven er volken in de winter door onbekende oorzaken. Dit vormt een probleem voor de imkers, de verscheidenheid aan planten en de productie van bepaalde gewassen, zoals fruit.

Stuifmeel blijft achter op de bloem

Bij met stuifmeel bezocht andere bloem

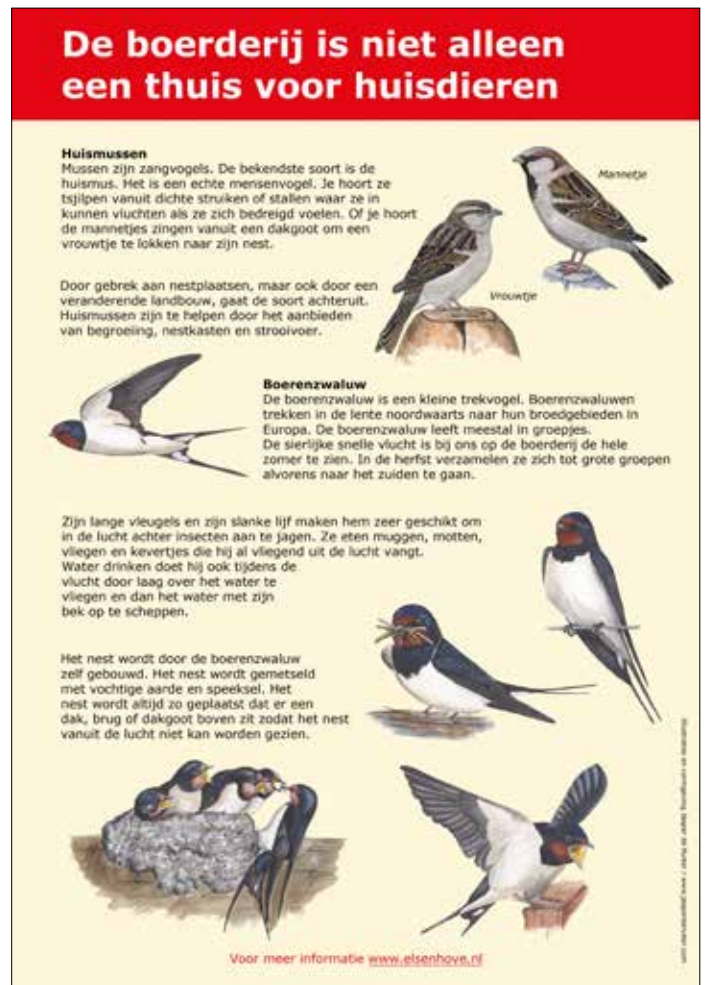
Stuifmeelkorrel zoekt zijn weg naar vruchtbegroot

Er heeft bevruchting plaats gevonden

Er is een appel ontstaan

Voor meer informatie www.elsenhove.nl

De boerderij is niet alleen een thuis voor huisdieren

Huisvossen
Mussen zijn zangvogels. De bekendste soort is de huismus. Het is een echte mensenvogel. Je hoort ze tsjippen vanuit dichte struiken of stallen waar ze in kunnen vluchten als ze zich bedreigd voelen. Of je hoort de mannetjes zingen vanuit een dakgoot om een vrouwtje te lokken naar zijn nest.

Door gebrek aan nestplaatsen, maar ook door een veranderende landbouw, gaat de soort achteruit. Huisvossen zijn te helpen door het aanbieden van begroeiing, nestkasten en strooivoer.

Boerenzwaluw
De boerenzwaluw is een kleine trekvogel. Boerenzwaluwen trekken in de lente noordwaarts naar hun broedgebieden in Europa. De boerenzwaluw leeft meestal in groepjes. De sierlijke snelle vlucht is bij ons op de boerderij de hele zomer te zien. In de herfst verzamelen ze zich tot grote groepen alvorens naar het zuiden te gaan.

Zijn lange vleugels en zijn slanke lijf maken hem zeer geschikt om in de lucht achter insecten aan te jagen. Ze eten muggen, motten, vliegen en kevertjes die hij al vliegend uit de lucht vangt. Water drinken doet hij ook tijdens de vlucht door laag over het water te vliegen en dan het water met zijn bek op te scheppen.

Het nest wordt door de boerenzwaluw zelf gebouwd. Het nest wordt gemetseld met vochtige aarde en speeksel. Het nest wordt altijd zo geplaatst dat er een dak, brug of dakgoot boven zit zodat het nest vanuit de lucht niet kan worden gezien.

Voor meer informatie www.elsenhove.nl

Voorbeeld: Speelboerderij Elsenhove

Speelboerderij Elsenhove heeft twee belangrijke doelstellingen: zorgen dat de boerderij een aantrekkelijke kinderboerderij blijft en daarnaast aansluiting houdt met gemeentelijk beleid door zich te richten op spelen, biodiversiteit en duurzaamheid, dit alles zoveel als mogelijk in samenwerking met collega's binnen de ambtelijke organisatie en lokale natuur- en milieuorganisaties. Op verschillende manieren wordt er vorm gegeven aan het stimuleren van biodiversiteit.

Bij de aanleg van de natuurlijke speelplek is er niet alleen gekeken naar de wens van de kinderen. Zij kunnen met natuurlijke materialen spelen, vies worden en ontdekken dat de natuur veel speelaanleiding geeft. Maar door bewust gebruik te maken van elementen gemaakt van wilgen en elsen, is er ook meer ruimte voor planten en dieren gecreëerd.

Biodiversiteit is het hart van de boerderij: het gaat bij een kinderboerderij om de dieren, zowel de landbouwhuisdieren als ook de mussen en de boerenzwaluwen en het groen rondom de boerderij! In het jaarlijkse milieuplan van Amstelveen hebben college en gemeenteraad de boerderij opdracht gegeven om te investeren in agro-biodiversiteit. Agro-biodiversiteit is de door de mens door domesticatie ontwikkelde biodiversiteit. In korte tijd is er, op basis van de reeds gehouden soorten en rassen, een collectie van 28 zeldzame Nederlandse huisdierrassen aangelegd. Daarnaast is er een zoekkaart gemaakt waarmee kinderen de Nederlandse rassen op de boerderij kunnen 'scoren'.

In de voergang van het nieuwe kippenhok is een muurschildering gemaakt door een Noord-Hollandse kunstenaar met o.a. afbeeldingen van onze lakenvelder koeien. Door drie ramen kunnen bezoekers weidevogels bekijken in het vogelweidegebied naast de boerderij. Regelmatig zitten hier ooievaars, grote zilverreigers, scholeksters enz. In de wintermaanden worden de bosvogels voor de ramen gevoerd waardoor er ook in die stille periode wat te zien is. Ook zijn er speciale informatiepanelen ontwikkeld en onder andere betaald uit het budget van de gemeente voor biodiversiteit.

Omdat de gemeenteraad graag dit jaar informatie wil geven aan bewoners over (honing)bijen, (dwerg)vleermuizen en egels, is met geld uit het

biodiversiteitsfonds het bijeninformatiehuisje van de boerderij voorzien van nieuwe informatiepanelen over honing- en solitaire bijen en hommels. Op de vloer is een bijendans geschilderd. De vele bezoekers aan de boerderij kunnen hier nu informatie krijgen over deze voor onze biodiversiteit en economische welvaart zo belangrijke insecten.

Educatief centrum: samenwerking SZH en CGN

De boerderij heeft in maart een verzoek ingediend bij de Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH) om erkend te worden als Educatief centrum van de SZH. Het toekennen hiervan onderstreept de doelstelling van de boerderij en versterkt de samenwerking die gezocht wordt met andere organisaties. Samen met de SZH en het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland is er een opdracht uitgezet bij Veldwerk Nederland voor een serie van drie lessen op kinderboerderijen en commerciële boerderijen om het belang van boerderijen en domesticatie voor de voedselproductie aan basisschoolleerlingen te laten zien.

De lessen voor groep 3/4 en 5/6 zullen worden gegeven op de speelboerderij. De les voor groep 7/8 wordt aangeboden aan de commerciële melkveehouderijen. Deze lessenserie zal, volgens de huidige planning, in 2013 gereed zijn en dan door de opdrachtgevers gratis ter beschikking worden gesteld aan alle kinderboerderijen.

Kijk voor meer informatie op www.elsenhove.nl